СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО В ОБЩИНА БОТЕВГРАД (2025 - 2030)

Съдържание:

I. ВЪВЕДЕНИЕ 3

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА В ОБЩИНА БОТЕВГРАД 4

III. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА..... 13

IV. АНАЛИЗ НА ВЪТРЕШНИТЕ (СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ) И ВЪНШНИТЕ (ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ) ЗА СРЕДАТА ФАКТОРИ (SWOT)…….....16

V. ВИЗИЯ И ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО В ОБЩИНА БОТЕВГРАД 2025-2030 Г……17

VI. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОЛЗА/РЕЗУЛТАТ……23

VII. ФИНАНСИРАНЕ……25

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ……...25

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Стратегия за развитие на образованието в община Ботевград е изготвена за периода 2025 - 2030 г. Тя задава рамката, в която се провежда политиката в сферата на образованието, като описва визията, основните направления, целите и мерките за развитие на системата на образованието в община Ботевград. Посоките на това развитие, описани в документа, са пряко съобразени с европейските политики в областта на образованието и с националните приоритети, заложени в следните стратегически документи:

- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)
- Национална стратегия за младежта (2021 – 2030)
- Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030)
- Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030)
- Закон за предучилищното и училищното образование
- Закон за закрила на детето
- Закон за здравето
- Закон за защита от дискриминация
- Закон за местното самоуправление и местната администрация

Според **ВИЗИЯТА за развитие**, заложена в Плана за интегрирано развитие на община Ботевград (ПИРО) 2021-2027 г., Община Ботевград трябва да се превърне в просперираща община в полите на Стара планина и Предбалкана, със съхранени природни и културни богатства, с добре благоустроена жизнена среда, постигнала траен икономически растеж на база модерна индустрия и допълващи конкурентоспособни отрасли. Една от основните стратегическите цели на Плана за интегрирано развитие е развиването на „Конкурентоспособни икономически отрасли с осигурени инвестиции и квалифицирани кадри“, образованието и обучението на които започва още в ранна детска възраст.

Стратегията съдържа конкретни цели, области за въздействие, приоритетни дейности и измерими индикатори за успех, които съответстват на нуждите и възможностите на местните власти, население и бизнес. Стратегическият документ е резултат от анализ на състоянието на образователната система, както и на прегледа на социално-икономическите фактори, оказващи влияние върху развитието на общината и образованието. Стратегията е съобразена със Закона за предучилищното и училищното образование и подзаконовите му нормативни актове и предвижда съответните мерки и действия за тяхното успешно прилагане.

Образователните традиции в община Ботевград са добра основа, която може успешно да бъде надградена в няколко посоки:

- по-цялостното обхващане във форми на образование и грижа в ранна детска възраст;
- максимален обхват на децата в детските градини, /включително и тези на тригодишна възраст/;
- равен достъп до качествено образование на децата, учениците и младите хора и развитие на личностния им потенциал;
- преодоляване на сегрегацията и превенция на вторична сегрегация в детските градини и училищата;
- подпомагане на възможността за включване на младежите в неформално образование и реинтеграцията или интеграцията им във формалното обучение и професионалното образование.

За да бъдат постигнати тези цели, са необходими усилията не само от страна на община Ботевград и образователните институции, но и на ботевградската общественост, частния и неправителствения сектор.

Основната цел на настоящата Стратегия за развитие на образованието в община Ботевград за периода 2025 – 2030 година е да изгради съвременна визия за развитието на образованието на територията на община Ботевград.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА В ОБЩИНА БОТЕВГРАД

С влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) през 2016 година се осигуриха нормативни предпоставки за цялостно изпълнение на националните образователни политики. Успешното изпълнение на националните политики в предучилищното и училищното образование се реализира чрез интегрирането им с други публични политики и обща насоченост на действията.

За съжаление общият брой на децата и учениците, обучавали се във всички образователни институции в община Ботевград през последните три учебни години, намалява: през учебната ***2020-21 са били 5327***, през учебната ***2021-22 - 4543,*** а през учебната ***2022-23 – 4516.***Тенденцията е обусловена от отрицателния прираст и намаляване броя на жителите в общината. Тази тенденция е валидна и за следващите години. Родените в община Ботевград през 2016 са били 331, 2017- 372, 2018 -328, 2019 -371, 2020 -302, 2021- 344, 2022 – 338.

Въвеждането на компетентностния подход като основен в обучението предполага системни усилия за осъществяване на преход от преподаване на знания към усвояване на ключови компетентности и на иновативни методи на обучение, изграждане на умения за самостоятелно и критично мислене, за работа в екип и личностно развитие. Общо три училища в общината са със статут на иновативни: ППМГ “Акад. проф. д-р Асен Златаров“ гр. Ботевград с иновация „СМАРТ

РЕШЕНИЯ ЧРЕЗ ДИГИТАЛИЗАЦИЯ И ПОСТОЯНСТВО“, ОУ „Н.Й. Вапцаров, гр. Ботевград с иновация “STEAM И ДИГИТАЛНА МАТЕМАТИКА, LEGO И РОБОТИКА” и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Ботевград - иновацията е насочена към създаване на интерактивна учебна среда, характеризираща се с прилагане на различни подходи за учене, насочени в две посоки: ориентирани към ученика и ориентирани към система, базирана на технологиите. Иновативните училища разработват и въвеждат нови методи на преподаване, внедряват иновативни елементи в организацията и съдържанието на обучението, усъвършенстват управлението си, с което правят процеса на обучение интересен и запомнящ се. За учебната 2024/2025 год. от община Ботевград в списъка са включени ППМГ “Акад. проф. д-р Асен Златаров“, ОУ “Н. Й. Вапцаров“ и ОУ “Св. Св. Кирил и Методий“ – Ботевград.

В ППМГ “Акад. проф. д-р Асен Златаров“ се осъществява запълване на паралелките на 100%, а средно 87% от завършилите там продължават образованието си във висши учебни заведения. В ТПГ „Стамен Панчев“ се осъществява добро сътрудничество с бизнеса, чрез изнесени производствени практики на учениците. Радващо е, че в ПГТМ „Христо Ботев“, гр. Ботевград плавно се увеличава приемът на ученици в предлаганите специалности, които са в направления, особено нужни на бизнеса в общината. От учебната 2021-22г. в професионалната гимназия по техника и мениджмънт се предлага дуално обучение като инструмент за осигуряване на съответствие между образованието и нуждите на пазара на труда в паралелка „Промишлена електроника“, а от учебната 2022-23г. – и в паралелка „Газова техника“. Училището успешно си сътрудничи с предприятията „ИМИ ЕООД“ и „Топлик ЕООД за осъществяването на производствените практики на учениците в дуалното обучение. Активизираните партньорства между училища и работодатели и интересът към дуалната система на обучение непрекъснато нараства.

Увеличението на възнагражденията на педагогическите специалисти /от ***СРЗ-1526 лв. през 2020-21г.*** на ***СРЗ-2071 лв. през 2022-23г.*** в община Ботевград / е предпоставка за привличането на повече учители и на специалисти с високо равнище на подготовка във всички образователни институции. Другите мерки в подкрепа на педагогическите специалисти са - заплащането на разходите за транспорт на всички пътуващи педагогически специалисти /в случай, че месторабoтата им е в населено място извън местоживеенето/ и инвестициите в квалификацията им. Всички образователни институции в общината участват в проекти и програми за външна квалификация на педагогическите си специалисти, а също така редовно провеждат и вътрешните си квалификации за получаване на квалификационни кредити и провеждат задължителни атестации на учителите си. Всичко това е от съществено значение за осигуряването на системата с подготвени и мотивирани преподаватели. Въпреки тези мерки, най-много са учителите в общината, които са във възрастовата характеристика над 50-годишна възраст, което говори за застаряване на гилдията, а това пък налага мерки за повишаване мотивацията на младите хора да изберат

учителската професия. Голям брой учители – /около 68% от всички учители в общината/, са с магистърска степен на образование; около 26% притежават V - ПКС, 29% IV - ПСК, 8% - III ПКС, 9% - II ПСК и **2**% - I ПКС. Също така директорите на образователните институции споделят, че изпитват доста затруднения в намирането на учители по български език, математика, природни науки, английски език. Повечето детски градини и училища в общината споделят, че осъществяват успешни партньорства с други училища/детски градини и обменят добри практики, което подобрява работата им за формирането на личностни качества, ценности, нагласи и мотиви, които да подпомогнат пълноценното развитие на детето/ученика като личност и член на обществото.

Възпитателната работа е сферата, в която най-ярко се проявява значимостта на взаимодействието между детската градина/училището и родителите. За да се постигнат системни резултати в цялостния образователен процес, взаимодействието с родителите следва да се развива и надгражда както в контекста на възпитателната работа, така и в процеса на обучението и социализацията на децата и учениците. Навсякъде в образователните институции в общината определят работата с родителите като особено важна за подобряване на цялостния климат и успеваемостта в процеса на обучение и възпитание. С родителите се работи почти ежедневно, индивидуално или групово, особено там където те са с нисък социален статус и не ценят достатъчно образованието. През последните години се прилагат устойчиви политики, насочени към превенция и интервенция на насилието и тормоза и за създаване на подкрепяща и сигурна образователна среда. Във всички образователни институции на територията на община Ботевград има утвърдени ежегодни планове и разписани механизми за противодействие на тормоза, агресията и недопускане на дискриминация. Процентът на децата/учениците от уязвими групи, включително роми, посочен от образователните институции за учебните 2020-21, 2021-22, 2022-23 години е около 25%, а това предполага значителни затруднения в работата на педагозите с родителите. Фактът, че тези групи са неравномерно разпределени в училищата в общинския център, налага намирането на решение на проблема в най-скоро време. Работещите /на щат/, които подпомагат работата на педагозите в училищата в града са: психолози – 5 бр., педагогически съветници -7 бр., социални работници-1 бр., помощник на учителя – 1 бр. За съжаление в училищата в селата няма такива категории педагогически специалисти -„помощници“ на учителя. Ключов момент за превенция и справяне с агресията и насилието в образователните институции е привличането на образователните медиатори като активен партньор на педагогическите специалисти. Там, където са необходими /има голям брой деца и ученици от ромски произход/, са назначени такива – в училищата и детските градини в селата Литаково, Врачеш, Скравена, Новачене, в ОУ „В. Левски“, гр. Ботевград и ТПГ „Стамен Панчев“, Ботевград. Медиаторите са незаменими помощници в прилагането на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система (Механизъм/Механизма). Мерките от Механизма се прилагат за повишаването на обхвата на децата и учениците в задължително

предучилищно и училищно образование и намаляването на дела на отпадналите и преждевременно напусналите училище са сред най-важните задачи в областта на образованието. Въпреки усилията за периода 2020-21, 2021-22, 2022-23 г. броят на отпадналите или преждевременно напуснали образованието деца и ученици се увеличава и е съответно: 5, 8 и 13 деца за детските градини и 53, 77 и 88 за училищата. Причините за тези процеси са най-разнообразни, но сред основните, посочени от директорите на образователните институции, са:

- трайно отсъствие на образованието от ценностната система на семействата;
- "регламентираното" преминаване в класовете на учениците от начален етап, при което се натрупват много образавателни дефицити, което още повече демотивира учениците, когато достигнат прогимназиален етап;
- учениците нямат представа и критерии за покриване на образователен минимум като условие за преминаване в следващ клас;
- поради честите отсъствия планираната подкрепа за преодоляване на образователни пропуски на практика не може да даде резултат;
- ранни съжителства на семейни начала със съгласието на родителите и бездействието на социални институции;
- заминаване за чужбина, като от тази група има няколко категории:
  - заминават за чужбина, но там децата не се вписват в образователната система и се връщат вече "изгубили" няколко години;
  - заминават за кратко, но връщайки се не записват децата в училище и за образователната система те официално са в чужбина;
  - има и случаи, в които децата заявяват, че ще пътуват в чужбина, после изобщо не заминават, но така се "оттървават от главоболията, които им причинява училището";

Въпреки положените усилия, приобщаването и образователната интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, остават предизвикателство, което изисква устойчиви усилия от страна на всички заинтересовани страни в следващите години.

Цялостната политика за приобщаване е насочена и към създаване на условия за подкрепа на индивидуалността на всяко дете/ученик чрез премахване на пречките пред ученето и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота. Политиката за приобщаващото образование се надгражда и чрез изпълнение на мерки за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание; за кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща образователна степен; за мотивация за продължаване на образованието и за участие на пазара на труда. В допълнително обучение по български език са включени всички деца и ученици, за които това е било нужно. Във всички основни училища в общината е осигурена целодневна организация на учебния процес. При нужда учениците се обучават по

индивидуални учебни планове – по здравословни причини, със СОП, с изявени дарби и др. За учебната 2020-21г. броят на учениците на индивидуален учебен план са били 46, за 2021-22г. -48 и за 2022-23г. –52. Едновременно с това се изпълняват и мерки за повишаване на образователните резултати. Осигурява се и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности. В периода за учебните 2020-21г., 2021-22г., 2022-23г. броят на подкрепените деца и ученици със специални образователни потребности е увеличен съответно от 25, на 32 и 43 деца в детските градини и от 130, на 155 и 173 ученици в училищата. Подкрепа се оказва на всички деца и ученици, които се нуждаят от ресурсно подпомагане, от специалисти, назначени в училища /за община Ботевград само ОУ „В. Левски“, гр. Ботевград осигурява ресурсно подпомагане и има назначени специалисти в училището за това/ и ЦПЛР-Ботевград. ЦПЛР-Ботевград осъществява само ресурсно подпомагане на децата и учениците от цялата община, като осигурява ресурсни учители, психолози, логопеди, рехабилитатори на слуха и говора и педагог на зрително затруднени деца. За съжаление броят на децата и учениците, които имат нужда от ресурсно подпомагане, в община Ботевград се увеличава. ***За учебната 2020-21г. са били общо 145, за 2021-22г. - 177, а за 2022-23г. – 204,*** а това са индикации, че все по-голям брой деца/ученици имат проблеми в познавателното си развитие, комуникативните и социалните умения, физическото развитие, адаптивното поведение, психичните реакции, семейното функциониране. И тъй като допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на извършена оценка от екип от специалисти и по заявление на родителите или настойниците, само бихме могли да предполагаме, че децата/учениците, които се нуждаят от такава, са много повече, но по една или друга причина техните родители/настойници не подават заявления за включване в такава подкрепа.

Подкрепа за личностно развитие за децата и учениците се осъществява и за тези с изявени интереси в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта. Провеждат се устойчиви политики и за подкрепа на децата и учениците с изявени таланти и способности. Подобрени са условията за мотивация за учене чрез въвеждане на нови регламенти относно заниманията по интереси. С промените в Наредбата за приобщаващото образование и в Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование през 2018 година и въведените нови регламенти се осигуряват целеви средства от държавния бюджет. Заниманията по интереси се организират в съответствие с желанията на родителите и на самите ученици, както и с възможностите на училището. За учебните 2020-21г., 2021-22г., 2022-23г. процентът на учениците, включени в занимания по интереси, е съответно 34%, 38% и 40%. От тях процентът на учениците, включени в ЗИ в направленията "Дигитална креативност", "Природни науки", "Математика" и "Технологии", е 33%, 68%, 37%. За жалост в три от училищата няма занимания по интереси /към момента на разработване на стратегията/, тъй като няма желаещи ученици и родители и това са: ТПГ „Стамен Панчев“, гр. Ботевград, ОУ „В. Левски“, с. Литаково и ОУ „В. Левски“, с. Новачене.

По Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби за 2020-2023г., община Ботевград е изплатила сумата от 2235лв. еднократно финансово подпомагане по чл.8 и една стипендия по чл.10 за обща сума от 1620лв.

Дигитализацията на учебния процес е ключов елемент на модерното училище, чрез който се оптимизира процесът на обучение, повишава се неговата ефективност и се подпомага навлизането на иновации, базирани на ИКТ. През последните три години са направени значителни инвестиции за изграждане на защитени безжични мрежи, включващи защитни стени от ново поколение и точки за достъп във всички държавни и общински училища в общината. Тези вътрешни мрежи осигуряват пълно покритие и висока скорост на обмен на информация по съвременните стандарти и дават възможност за използване от всяка точка на училището на всякакъв тип устройства при високи нива на сигурност. Във всички институции от системата на предучилищното и училищното образование в община Ботевград има налични дигитални ресурси - персонални и преносими компютри и таблети, снабдени със съвременно високотехнологично оборудване за визуализация - интерактивни дъски и дисплеи с вградени компютърни модули и достъп до интернет, които осигуряват по-интересен и съвременен образователен процес. Осигурен е гарантиран, постоянен и универсален достъп до качествени образователни ресурси и услуги.

Поставено е началото на създаването на училищни STEM центрове. Те са интегрирана съвкупност от специално изградени и оборудвани учебни пространства с фокус върху изучаването и прилагането на компетентности в областта на математиката, природните науки и технологиите. Направени са и стъпки по посока на дигитализация в управлението на училищата и на детските градини, което подпомага процеса на взаимодействие с родителите. С финансиране по Националния план за възстановяване и устойчивост, по процедура „Училищна STEM среда“ училищата на територията на община Ботевград изпълняват дейности по изграждане на STEM център и ВОСКС, в съответствие с одобрените им концепции за изграждане на STEM среда.

Мерките за дигитализация осигуриха възможност да не се прекъсне образователният процес след началото на пандемията от COVID-19 и обявеното извънредно положение, което позволи образователната система да премине успешно в дистанционен режим на работа. С промените в ЗПУО от 2020 година се регламентира обучението от разстояние в електронна среда и се гарантира непрекъснатото обучение на децата и учениците при различни извънредни обстоятелства - грипни ваканции, климатични или други фактори.

Осигуряването на равен достъп до образование в задължителна предучилищна и училищна възраст е гарантирано и чрез функционирането на 1 **средищно основно** училище в общината - ОУ „В. Левски“, с. Литаково, където се обучават ученици от съседните села Радотина, Рашково и Краево, където няма училища. Осигурява се безплатен транспорт за децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците

от I - XII клас от населени места, в които няма детска градина или училище до такива в най-близкото населено място на територията на общината. Равният достъп до образование на децата и учениците се подпомага и чрез осигуряването за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни помагала.

От 11 **основни и средни училища,** /две от които държавни професионални гимназии/, само две не са преминали инспекция от НИО - ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Ботевград и ОУ „Васил Левски“, с. Литаково . Деветте преминали такава са със **средна обща оценка Добра 3.37**.От 11 **детски градини** в общината са инспектирани 10, със **средна оценка Добра 3.27.** Все още не е извършена инспекция в ДГ „Здравец“, с. Трудовец. На всяка инспектирана образователна институция се дават основни насоки и препоръки, които са свързани със спецификата на всяка една от тях. Основна цел на инспектирането, осъществявано от НИО е изготвяне на цялостна независима експертна оценка на качествата на предоставяното от детската градина и училището образование в определен момент. Дадените цялостни „Добри“ оценки /при възможна най-висока „Много добра“/ на инспектираните институции са свидетелство за това, че детските градини и училищата в общината се справят много добре с основната си задача да обучават, образоват и възпитават младото поколение.

Резултатите от изпитите след завършена степен на образованието – НВО, IV клас по БЕЛ и математика, НВО, VII клас по БЕЛ и математика и ДЗИ по БЕЛ, XII клас на учениците от общинските училища показват следните обобщени оценки:

- средната оценка от НВО на учениците по **БЕЛ и математика след IV клас**, за трите учебни 2020-21, 2021-22, 2022-23 години е **Добър.** Като най-висок резултат по БЕЛ са показали учениците от ОУ „Н.Й. Вапцаров“, Ботевград и ОУ “Св. Св. Кирил и Методий“, Ботевград, а най-слаб – учениците от ОУ „Васил Левски“, с. Новачене и ОУ „Васил Левски“, с. Литаково . Съответно по математика най-добър резултат е показан пак от учениците на ОУ „Н.Й. Вапцаров“, Ботевград и тези от ОУ „Л. Каравелов“, с. Трудовец, а най-слабият – отново от учениците от ОУ „Васил Левски“, с. Новачене и ОУ „Васил Левски“, с. Литаково.

- средната оценка от НВО на учениците по **БЕЛ след VII клас**, за трите учебни 2020-21, 2021-22, 2022-23 години е **Добър,** а по математика – **Среден**. Тук отново най-добри са учениците от ОУ „Н.Й. Вапцаров“, Ботевград и от “Св. Св. Кирил и Методий“, Ботевград, и съответно най-слаби оценки имат учениците от ОУ „Васил Левски“, с. Новачене и ОУ „Васил Левски“, с. Литаково. Резултатите по математика - най-добър резултат са показали учениците от ОУ „Н.Й. Вапцаров“, Ботевград и от “Св. Св. Кирил и Методий“, Ботевград, а най-слаб - учениците в ОУ „Васил Левски“, с. Новачене и от ОУ „Васил Левски“, Ботевград.

- средната оценка от **ДЗИ по БЕЛ** за разглежданите учебни години е, както следва - учебна 2020-21г.- **Добър,** а за учебните 2021-22 и 2022-23 години – **Среден**. Най-добър резултат са показали гимназистите на ППМГ „Акад. проф. д-р Асен

Златаров“ , а най-нисък - учениците от ТПГ „Стамен Панчев“, Ботевград, за учебната 2021-22г. – слаб.

Като цяло учениците от града имат по-добри резултати от учениците в селата. Различията между успеха на учениците от селата и града е обусловено най-вече от социално-икономическите различия в произхода на родителите им. Там, където родителите са с ниско образование, има голям процент неработещи и без отношение към образованието на децата им, резултати се постигат много трудно и бавно. За съжаление образователната система не може да преодолее тези социално-икономически различия и поради тази причина не може да достави еднакво качество на образованието на всички.

Периодът на предучилищното детство е решаващ за по-нататъшното развитие както на интелекта, така и на социалната и емоционалната интелигентност на личността. В този контекст висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст са основополагащи за социалната интеграция и личностното развитие, за поставяне основите за учене през целия живот и по-късно - за пригодността за заетост. В последните години политиките в предучилищното образование са приоритетни. Осъществяват се мерки за разширяване на достъпа до предучилищно образование, за мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина, за прилагане на иновации в предучилищното образование.

През 2020 година са направени промени в ЗПУО, регламентиращи задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст. От 01.01.2021г. Общински съвет-Ботевград взе решение за въвеждане на задължително обучение на 4-годишните деца, а от 01.09.2021г. се закри сегрегираната ДГ “Саранск“, като децата бяха успешно настанени в останалите детски градини в града. От 2022г. беше отворена електронна система за прием в детските градини в общината, с което се преодоля струпването на децата от ромски произход само в някои от детски градини, а с помощта на програма на ЦОИДУЕМ до началото на учебната 2024/2025 г. се осигуряваше безплатен транспорт на децата до несегрегирани детски градини. Политиката е насочена към създаване на условия за успешно включване в системата на предучилищното образование на всяко дете, като се осигурят условия за качествени грижи, за ранна социализация и за придобиване на познавателни и социално-емоционални умения и нагласи за учене през целия живот. Обхватът на децата от 3 до 6-годишна възраст през трите учебни години 2020-21, 2021-22, 2022-23 е съответно 88%, 87% и 90%, като трябва да се има предвид, че всяка учебна година около 9% от всички деца, с настоящ адрес в общината, вече не се намират на територията й.

От 1 април 2022 г., с промяна в Закона за корпоративното подоходно облагане, Народното събрание прие родителите да не плащат такса за детска градина и ясла.

Държавата осигурява средства за издръжката в детските заведения. До тази дата общините събираха две такси за деца в предучилищна възраст - такса за ползване на детска градина и такса за храненето на децата в задължителното предучилищно образование. Отпадането на таксите за детска градина и ясла може да се разглежда като предпоставка за включване на част от децата от уязвимите групи в системата на предучилищното образование.

Всички образователни институции в общината имат сайтове и собствени стратегии за развитие на институцията.

Продължават усилията за модернизация и обновяване на образователната инфраструктура и на материалната база в детските градини и училищата – според възможностите на Общината и съответните образователни институции (училища и детски градини). Със собствени средства на община Ботевград, бюджетите на образователните институции, по проекти и програми се извършват частични или цялостни външни и вътрешни ремонтни дейности, саниране, достройване и пристрояване на сгради, обзавеждат се кабинети за работа в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта, стаи за работа на деца и ученици със СОП, стаи за занимания по интереси, библиотеки и физкултурни салони, облагородяване на дворните пространства. Всички образователни институции на територията на общината определят съществуващата материална база като добра, много добра и отлична. Разбира се, има още много какво да се желае, особено по отношение на оборудването с подходящи рампи и адаптираните санитарни възли за децата и учениците с увреждания. В ПГТМ „Христо Ботев“, Ботевград функционира и модерно реновирано общежитие.

Постигнатото до момента развитие в областта на образованието трябва да продължи и да се надгражда, като осигурява дълготрайна устойчивост на системата и отговор на предизвикателствата на бъдещето.

В общината се намират и две висши учебни институции **: Международното висше бизнес училище** и **Технически колеж – София в структурата на Технически университет-София**. Международното висше бизнес училище /IBS/ в Ботевград е независимо частно висше училище. Обучението на студентите се осъществява в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и „магистър“ по специалности от професионалната област на социални, стопански и правни науки в професионално направление „Администрация и управление“, „Икономика“ и „Туризъм“. В Технически колеж – София при Технически университет - София, база Ботевград се осъществява обучение по специалността „Приложна електроника и компютърна техника“. Завършилите успешно тригодишния курс на обучение в колежите придобиват висше образование с образователно-квалификационната степен “Професионален бакалавър”. Учебната програма на специалността е

разработена и съобразена с нуждите и изискванията на основните работодатели в община Ботевград, Софийска област и Врачанска област.

III. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Според АКТУАЛИЗИРАНАТА НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (2012 г. - 2030 г.) „*образователната система играе водеща роля за повишаването на качествените характеристики на човешкия капитал. Въпреки задоволителното общо образователно равнище, се наблюдава нарастване на неграмотността и увеличаване на дела на отпадащите от училище, особено в средното образование. Особено тревожен е фактът, че нарастването на неграмотността и увеличаването на дела на отпадащите от училище са съсредоточени в нискодоходни и някои етнически групи от населението. Неграмотността в редица случаи се съпровожда със социални рискове – безработица, бедност, липса или недостатъчни грижи за здравето и образованието на децата, отклоняващо се понякога поведение - всичко това оказва отрицателно въздействие по отношение на децата и тяхното развитие. Наличието на съществени различия в образователното равнище на отделни етнически групи в страната налага разработването на диференциран подход към удовлетворяване на образователните им потребности. Осигуряването на качествено и широко достъпно образование като средство за решаване на стратегическата задача за високо качество на човешкия капитал, очертана от съвременните условия на икономически и социален живот и критериите за евроинтеграция, изисква комплексните усилия на много институции*.“

Въпреки цялостното подобряване на образователната структура на населението /според горепосочената Стратегия/, продължават да са налице някои предизвикателства, както и тревожни сигнали за качеството на образованието. ***Делът на ромските ученици, които посещават училища със смесен етнически състав на учениците, намалява почти два пъти. Увеличава се делът на учениците в училища, където има концентрация на ученици от ромски произход*** - почти всяко второ дете от ромски етнически произход се обучава в училище, където ромите преобладават.

Като основна цел постигането на реална промяна в това отношение през следващото десетилетие е заложено и в Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030). Преодоляването на процесите на обособяване на деца и ученици от ромски етнос (т.н. сегрегация и вторична сегрегация) в детски градини и училища чрез образователни мерки за десегрегация трябва да се случи с общите усилия на всички заинтересовани страни в образователния процес .

Според мониторинговия доклад на сдружение „Образование България 2030“, излязъл през 2021г., при проследени три ключови аспекта на образователната система: 1. достъп на всички ученици до качествено образование; 2. резултатите на учениците и 3. реализацията им след училище, са направени следните изводи:

- към 2021 г. 54% от 15-годишните ученици са функционално грамотни и могат да използват познания и умения в ключови познавателни области, като анализират, осмислят и представят решение на проблеми в многообразие от ситуации при средни стойности за ЕС от 23.6%.
- през 2020 г. преждевременно напусналите училище са 12.8%. През 2020/2021 г. остават константни ниските нива на записване на деца в детска градина – 78.1%.
- през 2020 г. 80,7% от наскоро завършилите образованието си българи (между 20- и 34-годишна възраст) са заети на пазара на труда (при средно 80,9% за ЕС). През 2019 г. делът на младите хора (15–34 години), които нито работят, нито учат, е достигнал рекордно ниски нива – 17,5%. По данни на НСИ подобна е и ситуацията за първата половина на 2021-ва, когато близо 80% от българите между 20- и 34-годишна възраст са били заети на пазара на труда.

Според „Образование България 2030“, също така: „Изследването PISA не е съпоставимо с НВО и ДЗИ, защото за разлика от PISA националните външни оценявания и държавните зрелостни изпити измерват в най-голяма степен знанията на учениците по учебните предмети, докато PISA оценява и техните компетентности да се справят с реални практически задачи от ежедневието“.

Динамиката на обществения живот в XXI век поставя пред образованието, обучението и ученето множество предизвикателства. За справянето с тези предизвикателства е необходимо всеки български гражданин да бъде образован, знаещ и можещ човек с перспектива за лично и обществено благополучие.

Комплексът от умения, необходими за живот, непрекъснато се разширява и динамично се променя: все по-осезаема става нуждата от социална и емоционална интелигентност, базова и функционална грамотност в областта на четенето, математиката, природните науки и технологии и дигиталните умения, умения като критично мислене, изказване на информирано мнение, инициативност, насоченост към решаване на проблеми и умения за работа в екип. Ще нараства търсенето на качества на личността като етично поведение, любознателност, адаптивност, лидерство, социална отговорност и приемане на различията.

Налага се преход от преподаване, запаметяване и възпроизвеждане на информация към използване на интерактивни методи, активно взаимодействие между участниците в образователния процес, персонализация на учебното съдържание и ориентация към резултати. Създаването на мрежи от иновативни училища за споделяне и обмяна на опит ще помогне за по-бързото и успешно

прилагане на компетентностния подход в обучението и за формирането на ключови умения.

Това са задачи за учителя на XXI век. Все по-ясно се очертава необходимостта учителите да са креативни, иновативни и вдъхновяващи. Те трябва да умеят да мотивират младите хора за търсене на нови знания и формиране на изследователски и творчески интереси. Необходимо е учителите да провокират у учениците стремеж към постоянство и професионализъм, развитие и взаимопомощ. За постигане на тази цел образователната система трябва да бъде обезпечена с квалифицирани специалисти, които откриват и развиват заложбите и талантите на всяко дете/ученик.

Дигитализацията и новите технологии, в частност изкуственият интелект, променят света и структурата на професиите. Тази промяна изисква повишаване нивото на цифровите компетентности и фокусиране на образователния процес върху математиката, технологиите и инженерните умения; върху работата с алгоритми, формирането на умения за гъвкавост и адаптивност. Младите хора трябва да имат достъп до качествено образование, свързано с дигиталната трансформация, с акцент върху природните и математическите науки. Така те ще бъдат подготвени гъвкаво да се адаптират към възникващите нови професии.

Усилията на педагогическите екипи в детските градини и училищата следва да се насочат към осигуряването на най-благоприятна образователна среда за всяко дете/ученик в условията на толерантност, уважение към културното многообразие, умения за интеркултурен диалог и недопускане на дискриминация.

Според Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) създаването на условия за осъществяване на качествено, приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици е особено важно за уязвими групи, включително роми. Въпреки подобряването на образователната структура на населението, делът на ромските ученици, които посещават училища със смесен етнически състав на учениците, намалява. Увеличава се делът на учениците в училища, където има концентрация на ученици от ромски произход . Затова като основна цел за постигане на реална промяна през следващото десетилетие, определена в тази стратегия на Република България, е заложено **преодоляването на процесите на обособяване на първична и вторична сегрегация на детски градини и училища.**

IV. АНАЛИЗ НА ВЪТРЕШНИТЕ (СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ) И ВЪНШНИТЕ (ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ) ЗА СРЕДАТА ФАКТОРИ (SWOT)

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Целенасочена и последователна политика за подобряване на обхвата в предучилищното образование и повишаване на неговото качество; ***Регламентирано задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст*** ***Създадени условия за социално включване и за подобряване на познавателните и социално-емоционалните умения на децата преди постъпване в училище*** ***Целенасочени политики за повишаване на авторитета, социалния статус и квалификацията на учителите;*** ***Въведено обучение за придобиване на дигитални умения и предоставен достъп в училищата до безплатен интернет и дигитални ресурси;*** ***Създадени условия за развитие на креативност, творчество и иновации;*** ***Създадени условия за изграждане на мрежи от образователни и други институции;*** ***Създадени условия за приобщаващо образование;*** ***Делегирани правомощия на детските градини и училищата за разгръщане на политики и за избор на методи и средства, подкрепящи развитието на институцията и отговорното и демократично вземане на решения във взаимодействие с родителите;*** ***Обновена и разширена материална база в детските градини и училищата.***	***Ниско ниво на познавателни и социално-емоционални умения, необходими за училищно обучение у деца, за които българският език не е майчин;*** ***Незадоволително равнище на дигиталните умения на участниците в образователния процес;*** ***Застаряване в учителската професия, съчетано с недостиг в отделни предметни области;*** ***Трудности за персонализация на обучението в зависимост от потребностите и интересите на отделното дете и за работа в мултикултурна среда;*** ***Наличие на сегрегирани училища в града;*** ***Слабо участие в различни форми на учене през целия живот;*** ***Липса на утвърдена култура за креативност и иновации в управлението на институциите от системата на предучилищното и училищното образование, за сътрудничество и споделяне на ресурси между тях;*** ***Липса на утвърдена култура за изграждане и развиване на ефективни училищни общности и на системно взаимодействие с родителите за подобряване на резултатите от обучението, възпитанието и социализацията.***
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
Устойчивост и надграждане на политиките за дигитализация в образованието, включително във връзка с прехода към цифрова и зелена икономика; ***Предоставяне на възможности за учене през целия живот и за утвърждаване на нагласи за устойчиво развитие;*** ***Осигуряване на модерна, сигурна, достъпна и екологична среда и превръщане на***	***Недостиг на учители по отделни специалности;*** ***Продължаващо задълбочаване на неблагоприятните демографски тенденции и засилване на негативните им ефекти върху образователната система;*** ***Предаване на неграмотността и на неравностойното социално-икономическо положение между поколенията и отрицателните им въздействия върху***

детските градини и училищата в център в общността; ***Подкрепа и развитие на култура за иновации, креативност и споделяне на добри практики чрез обединяването на детските градини и училищата в мрежи и на учителите в общности;*** ***Устойчивост на политиките за включване и трайно приобщаване в предучилищното и училищното образование;*** ***Устойчивост на политиките за образователна десегрегация и превенция на вторичната сегрегация;*** ***Засилване ролята на детските градини и училищата за възпитание в ценности и превръщането им в ценностно-ориентирано поведение;*** ***Формиране и развиване на ефективни училищни общности с акцент върху системната работа с родителите.***	***ефективността на включването в образование;*** ***Продължаваща сегрегация ;***

V. ВИЗИЯ И ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО В ОБЩИНА БОТЕВГРАД ЗА ПЕРИОДА 2025-2030 Г.

1. ВИЗИЯ:

Образователните институции през 2030 година да предлагат максимално сигурна, здравословна, екологична и подкрепяща среда**,** където среща си дават образователните традиции, иновативните педагогически решения и дигиталното развитие. Децата, учениците, учителите, родителите и местната общност са обединени от споделени ценности за постигане на общозначима цел - формиране на знаещи и можещи личности, способни да правят отговорни избори и да реализират целите си в динамична и конкурентна социална среда.

Педагогическият специалист през 2030 година следва да е компетентен, подкрепящ, диалогичен, отворен за иновации, с мисия и с нагласа за постоянно учене и развиване на личностните си и професионални компетентности, да мотивира и да вдъхновява децата и учениците, да им помага да изграждат умения и компетентности, които да прилагат в различни житейски и професионални ситуации. Той помага на децата и учениците за тяхното когнитивно, творческо, личностно и емоционално развитие, работейки в партньорство с родителите и заинтересованите страни.

Децата и учениците през 2030 година следва да притежават компетентности и да се стремят към личностно развитие и усъвършенстване през целия живот. Те притежават нагласа за успешна социална и професионална реализация и за принос към обществото. Те са активни граждани, които съхраняват традиционните ценности и работят за цялостно подобрение на социума и общественото благополучие.

2. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ:

В резултат на SWOT-анализа и Плана за интегрирано развитие на община Ботевград (ПИРО) 2021-2027 г., са определени **пет** приоритетни области за развитието на образованието и обучението до 2030 година. Приоритетните области обхващат всички значими предизвикателства в системата на образованието и обучението при следване на цялостен подход и в съответствие с определените области на политики.

- ***Поддържане и модернизиране на материално-техническата база и осигуряване на позитивна подкрепяща среда за обучение и възпитание.***

ЦЕЛИ:

1. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура и гарантиране на равен достъп на деца, ученици и персонал с увреждания до образователните институции.

2. Подобряване на пътната безопасност на децата и учениците.

ДЕЙНОСТИ:

1.1.Анализ на състоянието на сградния фонд и съпътстващата инфраструктура. Приоритизация на нуждите на база на наличните финансови възможности.

1.2.Осигуряването на достъпна среда за децата, учениците и персонала на образователните институции, които са с увреждания.

2.1. Изследване на съответствието по отношение на наличието и изправността на хоризонталната и вертикалната планировка на сградите на учебните заведения, съобразно изискванията на законодателството и съответните подзаконови нормативни актове.

2.2. Осигурено безопасно преминаване на децата и учениците посредством напречни неравности за намаляване на скоростта на превозните средства, пешеходни острови, повдигнати пешеходни пътеки, пътни знаци, маркировка и др.

2.3. Провеждане на тематични родителски срещи по БДП относно грижата за безопасността на децата на пътя и необходимите умения, които всеки родител трябва да предаде, за да възпита децата си като отговорни участници в движението.

- ***<u>Гарантиране на достъпа до образование, осигуряване на максимален обхват на децата и учениците и предотвратяване на риска от преждевременно напускане на училище.</u>***

<u>ЦЕЛИ:</u>

1. Осигуряване на максимален обхват на децата и учениците в образователните институции.
2. Предотвратяване на риска от преждевременно напускане на училище на деца и ученици в риск от социално уязвими общности.
3. Осигуряване на качествено образование и грижи за всяко дете в ранна възраст.
4. Оптимизация на процеса по прием на учениците в първи клас в общинските училища на територията на град Ботевград чрез цифровизация на дейностите по осъществяването му.

<u>ДЕЙНОСТИ:</u>

1.1. Максимално използване на възможностите на „Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст“.

1.2. Разширяване на общата и допълнителната подкрепа за децата и учениците в общинските детски градини и училища.

1.3. Допълнително обучение по български език за децата, чийто майчин език е различен от българския.

1.4. Насърчаване на извънкласните дейности като противовес на негативните въздействия на социалната среда.

2.1. Назначаване на медиатори или помощници на учителя в детските градини и училищата при възможност и възникнала необходимост.

2.2. Кандидатстване и участие в национални и европейски програми и проекти, свързани с процесите на десегрегацията и предотвратяването на вторичната сегрегация.

2.3. Изпълнение на дейности, свързани с осъществяване на интеркултурното образовани, с цел подобряване на интеркултурната комуникация за учене в мултикултурна образователна среда в образователни институции с различна концентрация на уязвими групи.

2.4. Работа с родителите на деца и ученици в риск от социално уязвими общности, насочена към осъзнаване и осъществяване на техните отговорности за възпитанието, развитието, образованието и отглеждането на децата и учениците.

2.5. Борба с тормоза и насилието в училище.

3.1. Модернизиране на оборудването и дидактическите средства в детските градини и в детските ясли, с цел изграждане на стимулираща и подкрепяща развитието на всяко дете образователна среда.

3.2. Повишаване капацитета на професионалистите за изпълнение на политиките в областта на ранното детско развитие с фокус върху компетентностния подход и насърчаване на образователните иновации.

3.3. Засилване на фокуса върху усвояване на ключовите компетентности за учене през целия живот (включително цифрови, езикови, социални) от ранна възраст и същевременно с това към формиране на ценности. Развитие на творческото и критично мислене.

3.4.Създаване на условия за взаимодействие между родителите и учителите и насърчаване на партньорството между тях за активно участие на родителите в живота на детската градина и детската ясла.

4.1. Въвеждане на електронна система за прием на учениците в първи клас в общинските училища на територията на Ботевград с цел улесняване на процеса по приема и равномерно разпределение на учениците в трите основни училища в града.

- ***<u>Подобряване на ефективността и качеството на образованието</u>***

ЦЕЛИ:

1. Въвеждане на новите тенденции в развитието на информационно-комуникационните технологии /ИКТ/ в обучението и за модернизиране на училищната среда.
2. Модернизиране и цифровизиране на образователните подходи, методи и практики за придобиване не само на знания, но и аналитични умения.
3. Продължаваща квалификация на педагогическите специалисти и привличане на млади педагогически кадри.
4. Създаване на професионално подготвени кадри за нуждите на индустрията в общината.

.

ДЕЙНОСТИ:

1.1. Широкото използване на информационните и комуникационните технологии в обучението в образователните институции.

1.2. Мотивиране на преподавателите не само да използват, но и да създават учебни ресурси, приобщавайки себе си и своите ученици към системата за електронно обучение.

2.1. Развиване на креативната мисъл и усвояване на ключовите компетентности за учене през целия живот (включително цифрови, езикови и социални).

2.2. Осъвременяване на библиотечно-информационното обслужване в училищата и провеждане на кампании и инициативи за насърчаване на четенето сред учениците.

2.3. Изграждане на STEM центрове.

2.4. Създаване на високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи.

3.1.Въвеждане на иновации в учебното съдържание, методите на преподаване и образователната среда.

3.2.Използване на интерактивни методи и средства за образование и обучение.

3.3. Подходи за установяване и работа с талантливи ученици, с ученици със специални образователни потребности и в мултикултурна среда.

3.4. Оказване на помощ и подкрепа на млади педагогически кадри в избора им да останат в професията.

4.1.Разширяване (при възможност) на практическото обучение на учениците в реална работна среда.

4.2. Развитие на наставничеството, чиракуването, стажуването и ученическите практики.

- ***Учене през целия живот***

ЦЕЛИ:

1. Насърчаване на извънкласните младежки дейности

2. Подпомагане на младежи от групата NEETS (млади хора, които не са ангажирани в образование, заетост или обучение)

3. Насърчаване за включване в обучението на възрастни за придобиване степен на образование.

ДЕЙНОСТИ:

1.1. Насърчаване на инициативи в сферата на доброволчеството, като основа на активното гражданство.

1.2. Функциониране на младежки център (предвиден за изграждане по Националния план за възстановяване) за обхващане и включване в широк спектър младежки дейности на младите хора в общината.

2.1. Идентифициране на млади хора, попадащи в група NEETS на територията на община Ботевград (млади хора, които не са ангажирани в образование, заетост или обучение)

2.2. Обучение за повишаване на компетентностите и мотивацията за заетост на младите хора от групата NEETS (млади хора, които не са ангажирани в образование, заетост или обучение).

3.1. Идентифициране на лица без образователна степен и мотивирането им за включване в образователния процес.

3.2. Обучение на лица без образователна степен за придобиване на квалификация, позволяваща им да се включат на пазара на труда.

- ***Стратегически партньорства и ефикасно управление***

ЦЕЛИ:

1. Сътрудничество между образователните институциите в общината
2. Въвеждане и утвърждаване на практика за споделяне на ресурси между образователните институции.

ДЕЙНОСТИ:

1.1. Утвърждаване на практиката за създаване и поддържане на ефективни партньорски мрежи между образователните институции.

1.2. Ефективно взаимодействие с неправителствени организации и други представители на гражданското общество по въпросите на предучилищното и училищното образование.

2.1. Представяне на добри практики от образователния процес в предучилищното и училищно образование.

2.2. Споделяне на добри практики в областта на работата по проекти и ефектите от тях.

VI. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОЛЗА/РЕЗУЛТАТ

За измерване изпълнението на заложените в Стратегията мерки и дейности е необходимо да бъдат заложени определени индикатори за полза и за резултат. С постигането на индикаторите ще може да се проследи както напредъкът по реализацията на отделни мерки и дейности, така и осъществяването за заложените цели в Стратегията като цяло.

Посочените по-долу в табличен вид индикатори могат да бъдат измервани както на годишна база през целия период на действие на стратегията, така и еднократно към 2030 г., с цел да се отрази изпълнението им като цяло.

№	Наименование на индикатора	Източник на информация	Целева стойност през 2030 г.	Тенденция
1.	Дял на обхванатите деца на възраст 4-6 г. в предучилищно образование спрямо общия брой на децата на 4-6 годишна възраст на територията на общината	Община Ботевград, детски градини, Информация от Системата за централизирано електронно класиране за прием на деца в общинските детски заведения	94 %	нарастване
2.	Дял на обхванатите деца на възраст 7 г. в училищно образование спрямо общия брой на децата на 7-годишна възраст	Училища, информация от РУО	94 %	нарастване
3.	Процент на отпадане от основно училище	Община Ботевград, информация от РУО	3%	намаляване
4.	Дял на преждевременно напусналите образование и обучение /основно и средно образование/	Община Ботевград, информация от РУО	4%	намаляване
5.	Дял на децата на възраст 4-6 години, необхванати в предучилищното образование	Община Ботевград	6 %	намаляване
6.	Дял на учениците с резултати, по-ниски от средните за страната	Училища, РУО, информация от НВО и ДЗИ	8,5 %	намаляване
7.	Относителен дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование	Училища, РУО, Дирекция „Бюро по труда“	92 %	нарастване
8.	Брой лица на възраст 30-65 г. без образователна степен или с ниска образователна степен, участващи в образование и обучение	Община Ботевград, училища, РУО	15	нарастване
9.	Дял на учителите на възраст до 35 години спрямо общия брой учители в общината	Училища, РУО	Над 20%	нарастване
10.	Дял на учителите на възраст над 55 години спрямо общия брой учители в общината	Училища, РУО	Под 50 %	намаляване

** При измерване на целевата стойност към 2030 г. или към по-ранна отчетна година, заложените индикатори ще се изчисляват на база данни за годината, предхождаща отчетната.*

VII. ФИНАНСИРАНЕ

Изпълнението на заложените цели може да бъде финансирано от следните източници:

- ✓ Държавен бюджет на Република България;
- ✓ Бюджет на Община Ботевград;
- ✓ Собствени приходи на образователните институции;
- ✓ Национални програми за развитие на образованието към Министерство на образованието и науката;
- ✓ Национални програми за финансиране на дейности за изграждане и ремонтиране на образователна инфраструктура към Министерството на образованието и науката;
- ✓ Национален план за възстановяване и устойчивост
- ✓ Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 г.;
- ✓ Програма за образование 2021-2027 г.;
- ✓ Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 - 2027 г.;
- ✓ Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г.
- ✓ Програма „Еразъм“ +;
- ✓ Програма „Хоризонт“;
- ✓ други програми с финансиране от Европейския съюз.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата стратегия рамкира приоритетните области, целите и дейностите за развитието на образованието в община Ботевград в периода до 2030 г. Въз основа на заложените приоритетни области, цели и дейности за периода на действие на Стратегията ще бъдат разработвани годишни планове за изпълнението й, в които ще бъдат описани конкретни действия и мерки за изпълнение, с посочване на отговорните институции и източниците на финансиране.

Стратегията за развитие на образованието в община Ботевград за периода 2025-2030 г. е документ с отворен характер, който може да се променя и допълва в срока на действие в зависимост от наличието на нови данни, промяна в текущите обстоятелства и реалните потребности, водещи до промяна на заложените приоритетни области и цели.

Приложение 1

План за действие за периода 2025 - 2026 година на мерките по Стратегия за развитие на образованието в община Ботевград за периода 2025 - 2030 година

Настоящото приложение е изготвено в съответствие с т.2 - Приоритетни области от Стратегията за развитие на образованието в община Ботевград за периода 2025-2030 г.

Приоритет	*Цели*	*Дейности*	*Мерки*	*Срок*	*Отговорници*	*Финансиране*
Поддържане и модернизиране на материално-техническата база и осигуряване на позитивна подкрепяща среда за обучение и възпитание.	1.Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура и гарантиране на равен достъп на деца, ученици и персонал с увреждания до образователните институции.	1.1.Анализ на състоянието на сградния фонд и съпътстващата инфраструктура. Приоритизация на нуждите на база на наличните финансови възможности. 1.2.Осигуряването на достъпна среда за децата, учениците и персонала на образователните институции, които са с увреждания.	Обследване на актуалното състоянието на сградния фонд и съпътстващата инфраструктура на образователните институции в общината. Модернизация на ОУ Васил Левски, гр. Ботевград – чрез доставка на оборудване и обзавеждане за физкултурния салон на училището Модернизация на ОУ „Н.Й. Вапцаров“, гр. Ботевград – чрез доставка на оборудване и обзавеждане за училището Модернизация на ОУ „Любен Каравелов“, с. Трудовец – чрез основен ремонт, въвеждане на енергоспестяващи мерки в сградата на основното училище Изграждане на Младежки център в гр. Ботевград чрез преустройство и промяна на предназначението на част от сградата на „Младежкия дом Основен ремонт на детски площадки и настилки в УПИ I – „За детски	*Всяка година* *До края на 2026 г* *До края на 2026 г.* *До края на 2026 г* *До края на 2026 г*	Община Ботевград, образователни институции	Не се изисква Бюджети на институциите, Национални програми и проекти Бюджети на институциите, Национални програми и проекти

			дом“, в кв. 120 по План на гр. Ботевград (ДГ Звънче) Кандидатстване за изграждане на нов учебен корпус на ППМГ „Акад. проф. д-р Асен Златаров“, гр. Ботевград Кандидатстване за изграждане на ново крило за ДГ „Детелина“, с. Врачеш Кандидатстване за изграждане и ремонт на открити спортни площадки в училищата на територията на общината Ремонт на дворни пространства и оборудване с нови детски съоръжения в детски градини и в детски ясли на територията на община Ботевград	*До края на 2026 г.* *До края на 2026 г* *До края на 2026 г* *До края на 2026 г.*		Бюджети на институциите, Община Ботевград
	2. Подобряване на пътната безопасност на децата и учениците	2.1. Изследване на съответствието по отношение на наличието и изправността на хоризонталната и вертикалната планировка на сградите на учебните заведения, съобразно изискванията на законодателството и	Създаване на условия за безопасността на децата и учениците на пътя – хоризонтална маркировка, легнали полицаи, пътни знаци и др. Провеждане на състезания по БДП.		МВР, Община Ботевград, образователни институции	Не се изисква

		съответните подзаконови нормативни актове. 2.2. Осигурено безопасно преминаване на децата и учениците посредством напречни неравности за намаляване на скоростта на превозните средства, пешеходни острови, повдигнати пешеходни пътеки, пътни знаци, маркировка и др. 2.3. Провеждане на тематични родителски срещи по БДП относно грижата за безопасността на децата на пътя и необходимите умения, които всеки родител трябва да предаде, за да възпита децата си като отговорни участници в движението.	Дейности за отстраняване на проблемните участъци Регулярни тематични родителски срещи с акцент БДП.		МВР, Община Ботевград, образователни институции образователни институции	
Гарантиране на достъпа до образование, осигуряване на максимален обхват на децата и учениците и предотвратяване на риска от преждевременно	1.Осигуряване на максимален обхват на децата и учениците в образователните институции	1.1. Максимално използване на възможностите на „Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст“.	Ритмично прилагане на графиците за обход на децата и учениците, застрашени от отпадане по Механизма. Ранно социализиране и адаптиране на учениците, за които още в началния етап на основното образование е установен риск от	*2025-2026*	образователни институции	Бюджети на институциите

напускане на училище.		1.2. Разширяване на общата и допълнителната подкрепа за децата и учениците в общинските детски градини и училища. 1.3. Допълнително обучение по български език за децата, чийто майчин език е различен от българския. 1.4. Насърчаване на извънкласните дейности като противовес на негативните въздействия на социалната среда.	отпадане при навлизане в прогимназиалния етап Провеждане на целенасочени информационни дейности и специализирани мерки за работа с родители (семейства) и деца от маргинализираните общности за разясняване сред тях на ползите от образованието и задълженията за включване в задължителното училищно образование Разработване, прилагане и мониторинг на индивидуални мерки за връщане и подкрепа за оставане на съответното дете в училище Прилагане на инструменти за диагностика и ранно кариерно ориентиране на застрашените от отпадане ученици	*Ежегодно*	Община Ботевград, образователни институции	Бюджети на институциите, Национални програми и проекти
	2.Предотвратяване на риска от преждевременно напускане на училище на деца и ученици в риск от социално уязвими общности.	2.1. Назначаване на медиатори или помощници на учителя в детските градини и училищата при възможност и възникнала необходимост.	Максимално използване на средствата по чл. 52а от Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за назначаване на образователни медиатори/помощници на учителя там, където има голям брой деца/ученици в риск от отпадане.			

		2.2. Кандидатстване и участие в национални и европейски програми и проекти, свързани с процесите на десегрегацията и предотвратяването на вторичната сегрегация.	Кандидатстване по процедура „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ)“ по Програма „Образование“ 2021 - 2027 г.	*2025-2026*	Община Ботевград	НП, Бюджет на община Ботевград
		2.3. Изпълнение на дейности, свързани с осъществяване на интеркултурното образование, с цел подобряване на интеркултурната комуникация за учене в мултикултурна образователна среда в образователни институции с различна концентрация на уязвими групи.	Участие в проект „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ по Приоритет 1 „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ на Програма „Образование“, с цел подобряване на интеркултурната комуникация за учене в мултикултурна образователна среда в образователни институции с различна концентрация на уязвими групи и насърчаване на развитието на ефективни мултикултурни общности в образователните институции сред участниците в образователния процес, както и тяхното взаимодействие със заинтересованите страни.	*Ежегодно*	Община Ботевград,	НП, Бюджет на Община Ботевград

			Тематични родителски срещи, съвместни инициативи и дейности с родители, учители и ученици.		Образователни институции, ДСП-Ботевград	Не се изисква
		2.4. Работа с родителите на деца и ученици в риск от социално уязвими общности, насочена към осъзнаване и осъществяване на техните отговорности за възпитанието, развитието, образованието и отглеждането на децата и учениците.	Инициативи, подкрепени от МКБППМН под формата на беседи, театрални постановки във връзка с темата.		образователни институции	
		2.5. Борба с тормоза и насилието в училище.			Община Ботевград,	Бюджети на институциите,
	3.Осигуряване на качествено образование и грижи за всяко дете в ранна възраст.	3.1. Модернизиране на оборудването и дидактическите средства в детските градини и в детските ясли, с цел изграждане на стимулираща и подкрепяща развитието на всяко дете образователна среда.	Участие в подходящи проекти и програми с бенефициент ДГ или община Ботевград		образователни институции	Национални програми и проекти
		3.2. Повишаване капацитета на професионалистите за изпълнение на политиките в областта на ранното детско развитие с фокус върху компетентностния подход и насърчаване на образователните иновации.	Обучения на учители и непедагогически персонал, семинари, конференции и др.		образователни институции	Бюджети на институциите
		3.3. Засилване на фокуса върху	Участие в проект „Силен старт“, по процедура „Обща и допълнителна			

		усвояване на ключовите компетентности за учене през целия живот (включително цифрови, езикови, социални) от ранна възраст и същевременно с това към формиране на ценности. Развитие на творческото и критично мислене.	подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“, по програма „Образование“, с цел да разгърне потенциала на децата от предучилищното образование чрез подкрепа за личното им развитие с оглед по-успешна социална реализация. Участие в проект „Успех за теб“, по програма „Образование“, като се поставя акцент върху общата и допълнителна подкрепа за ученици в риск от отпадане, както и върху обученията по български език и литература на ученици с цел успешното им представяне на националните външни оценявания, но и на държавните зрелостни изпити. Разработване и реализиране на политика за подкрепа за личностно развитие, с включени адекватни и работещи мерки и дейности за предоставяне на обща подкрепа, съобразно специфичните условия в образователната институция. Прилагане на съвременни подходи за училищно образование	*2025-2026*	образователни институции	Бюджети на институциите

	4.Оптимизация на процеса по прием на учениците в първи клас в общинските училища на територията на град Ботевград чрез цифровизация на дейностите по осъществяването му.		Проучване на литература и добър педагогически опит, консултации, обмен на добра практика и др. Родителски срещи. Ангажиране на професионалисти от различни области или висши учебни заведения за включване като външни преподаватели, ментори и наставници в извънкласните дейности. Осъществяване на електронен прием за учениците в първи клас в Ботевград, считано от учебната *2025-2026*		Община Ботевград	Бюджет на Община Ботевград

		3.4.Създаване на условия за взаимодействие между родителите и учителите и насърчаване на партньорството между тях за активно участие на родителите в живота на детската градина и детската ясла. 4.1.Въвеждане на електронна система за прием на учениците в първи клас в общинските училища на територията на Ботевград с цел улесняване на процеса по приема и равномерно разпределение на учениците в трите основни училища в града.				
Подобряване на ефективността и качеството на образованието	1.Въвеждане на новите тенденции в развитието на информационно-комуникационните технологии /ИКТ/ в обучението и за модернизиране на училищната среда.	1.1.Широко използване на информационните и комуникационните технологии в обучението в образователните институции. 1.2.Мотивиране на преподавателите не само да използват, но и да създават учебни ресурси, приобщавайки себе си и своите ученици към системата за електронно обучение.	Използване на образователни ресурси за интерактивно преживяване Goosechase; Canva; Kahoot; Използване на интерактивни приключения за учене: приложение Quizlet, което предлага за учителите различни варианти за създаване, споделяне и интегриране на флашкарти, тестове и учебни материали – начин за по-ефективно	*2025-2026*	образователни институции	Бюджети на институциите

	2.Модернизиране и цифровизиране на образователните подходи, методи и практики за придобиване не само на знания, но и аналитични умения.		усвояване и запомняне на информация от учениците. - genial – платформа за създаване на интерактивни уроци. - инструмент за създаване на интерактивни ресурси; - инструмент, който може да разбира и комбинира различни видове информация, включително текст, аудио, видео и изображения.			
		2.1. Развиване на креативната мисъл и усвояване на ключовите компетентности за учене през целия живот (включително цифрови, езикови и социални).	Повишаване на качеството и обхвата на образованието и обучението чрез въвеждането на нови методи на обучение (интерактивност, иновативност, проектна работа)., на участието в извънкласни форми на работа и занимания по интереси			
		2.2. Осъвременяване на библиотечно-информационното обслужване в училищата и провеждане на кампании и инициативи за насърчаване на четенето сред учениците.	Кандидатстване по национални програми на МОН за осъвременяване оборудването на училищните библиотеки	*2025-2026*	образователни институции	Бюджети на институциите
		2.3. Изграждане на STEM центрове.				
	3. Продължаваща квалификация на		Изграждане на STEM кабинети в ОУ „Васил Левски“, гр. Ботевград; ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Ботевград; ОУ „Васил Левски“, с. Новачене; ОУ „Отец Паисий“, с.			

	педагогическите специалисти и привличане на млади педагогически кадри. 4.Създаване на професионално подготвени кадри за нуждите на индустрията в общината.	2.4. Създаване на високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи. 3.1.Въвеждане на иновации в учебното съдържание, методите на преподаване и образователната среда. 3.2.Използване на интерактивни методи и средства за образование и обучение. 3.3. Подходи за установяване и работа с талантливи ученици, с ученици със специални	Врачеш, ОУ „Любен Каравелов“, с. Трудовец. Изложения на STEM проекти, в които учениците могат да представят своите иновации, решения и проекти, създадени в хода на учебния процес. Оборудване на класни стаи с интерактивни дъски, компютри с подходящи програмни решения, виртуални реалности и софтуерни платформи за разработване на проекти и симулации. Вътрешна и външна квалификационна дейност, наставничество, практики, открити уроци и др. Засилване на участието в извънкласни дейности на деца и ученици със СОП Включване на родителите на деца със СОП съвместно с децата в различни	*2025-2026*	образователни институции	Бюджети на институциите

		образователни потребности и в мултикултурна среда. 3.4. Оказване на помощ и подкрепа на млади педагогически кадри в избора им да останат в професията. 4.1.Разширяване (при възможност) на практическото обучение на учениците в реална работна среда. 4.2. Развитие на наставничеството, чиракуването, стажуването и ученическите практики.	извънкласни дейности: доброволчески инициативи; спортни празници; благотворителни инициативи; тържества. Кръгли маси с лектори от бизнес средите Посещения на фирми			
Учене през целия живот	1.Насърчаване на извънкласните младежки дейности	1.1.Насърчаване на инициативи в сферата на доброволчеството, като основа на активното гражданство.	Организиране и провеждане на акции за залесяване, почистване на важни обществени и културни обекти, дарителски кампании и др.	*2025-2026* *2025-2026*	Образователни институции, община Ботевград, читалище, исторически музей, библиотека и др	Бюджет на Община Ботевград Бюджети на институциите

		1.2.Функциониране на младежки център (предвиден за изграждане по Националния план за възстановяване) за обхващане и включване в широк спектър младежки дейности на младите хора в общината.	Изграждане на Младежки център в Ботевград по НПВУ		Община Ботевград	НПВУ, Бюджет на община Ботевград
	2. Подпомагане на младежи от групата NEETS (млади хора, които не са ангажирани в образование, заетост или обучение)	2.1. Идентифициране на млади хора, попадащи в група NEETS на територията на община Ботевград (млади хора, които не са ангажирани в образование, заетост или обучение)	Реализиране на проекта YouthPioneer, съвместно с Агенцията на Европейския социален фонд с цел подпомагане на младежи, които не работят, не учат и не са активни на пазара на труда за успешната им реализация на пазара на труда	*2025-2026*	Община Ботевград	АЕСФ, Бюджет на община Ботевград
		2.2. Обучение за повишаване на компетентностите и мотивацията за заетост на младите хора от групата NEETS (млади хора, които не са ангажирани в образование, заетост или обучение).				
	3.Насърчаване за включване в обучението на възрастни за придобиване	3.1. Идентифициране на лица без образователна степен и	Кандидатстване и участие по процедура „Огрaмотяване на възрастни“ (чрез прилагане на подхода ИТИ) по Програма	*2025-2026*	Община Ботевград	НП, Бюджет на община Ботевград

	степен на образование.	мотивирането им за включване в образователния процес. 3.2. Обучение на лица без образователна степен за придобиване на квалификация, позволяваща им да се включат на пазара на труда.	„Образование“ 2021 - 2027 г. с цел подкрепа на уязвими групи за социално включване чрез осигуряване на достъп до образование и обучение за по-добра реализация на пазара на труда.			
Стратегически партньорства и ефикасно управление	1.Сътрудничество между образователните институциите в общината 2. Въвеждане и утвърждаване на практика за споделяне на ресурси между образователните институции.	1.1.Утвърждаване на практиката за създаване и поддържане на ефективни партньорски мрежи между образователните институции. 1.2. Ефективно взаимодействие с неправителствени организации и други представители на гражданското общество по въпросите на предучилищното и училищното образование. 2.1. Представяне на добри практики от образователния процес в предучилищното и училищно образование.	Създаване на позитивен организационен климат, ефективна комуникация и позитивни отношения между всички участници в процеса на образование и заинтересованите страни – регулярни срещи и форуми. Дискусионни срещи, семинари, конференции, тренинги др.	*2025-2026*	Образователни институции, НПО, община Ботевград Образователни институции, Община Ботевград	Бюджети на образователните институци Бюджети на образователните институци

		2.2. Споделяне на добри практики в областта на работата по проекти и ефектите от тях.				